

SAKSFRAMLEGG

Formannskapet
Kommunestyret

Arkivsaksnr.: 14/1924-27

Arkiv: 141

Kommuneplanens samfunnsdel 2015-2030 - vedtak av plan

Forslag til vedtak:

Kommuneplanens samfunnsdel for Ringerike kommune 2015-2030 vedtas.

Sammendrag

Forslag til ny samfunnsdel for Ringerike kommune har vært på høring og offentlig ettersyn. Det kom inn flere uttalelser i høringsperioden, og disse er gjennomgått og vurdert. Med bakgrunn i dette er det gjort noen endringer i forslag til samfunnsdel, og planen legges nå fram for politisk behandling og endelig vedtak i kommunestyret.

Beskrivelse av saken

Planforslaget

I tillegg til selve samfunnsdelen er det utarbeida en planbeskrivelse, som utdyper og begrunner planforslaget. Tidsperspektivet i planen er 2015-2030. Samfunnsdelen er en overordna plan, og behandler ikke tematisk de enkelte sektorene i kommunen. Samfunnsdelen skal legges til grunn for arealdelen og annet plan- og utredningsarbeid i kommunen.

Langsiktig satsing på vekst

Samfunnsdelen varsler en langsiktig satsing på befolkningsvekst, og det er foreslått følgende målsetting: *Innen 2030 skal det bo 40 000 innbyggere i Ringerike kommune.* Dette er en svært høy vekst, som må ses i sammenheng med planlagte samferdselsprosjekter. Kommuneplanen skal vise at det er mulig å legge til rette for denne veksten innenfor det som i dag er Ringerike kommune. I første 4-årsperiode 2015-2018 legges det opp til en vekst på i underkant av 1 %, jf. vedtatt handlingsprogram. Kommunen skal bruke denne perioden til å legge til rette for en høyere vekst videre fram mot 2030. Fra 2020 til 2030 kan det bli en høyere vekst når samferdselsprosjektene blir realisert. Kommunen skal planlegge for en vekst på om lag 2,5 % vekst i denne perioden.

Høringsuttalelser

Planforslaget var på høring og offentlig ettersyn i perioden 10.12.2014 - 09.02.2015. Planforslaget ble sendt til regionale myndigheter, nabokommuner, organisasjoner samt

kommunens tjenesteområder til uttalelse. Det kom inn 11 uttalelser (se vedlegg 5 a-m). Uttalelsene er oppsummert og kommentert i vedlegg 4. I tillegg til uttalelsene som kom inn i høringsperioden, er innspill fra politiske partier høsten 2014 også kommentert. De viktigste temaene i innspillene har vært kommunens vekstambisjoner, ønske om konkretisering av mål og strategier, samt en rekke konkrete forslag til endring i ordlyd.

Med bakgrunn i høringsuttalelsene er det gjort enkelte endringer i samfunnsdelen. Dette framgår av rådmannens kommentar til de enkelte høringsuttalelsene. I tillegg er det gjort mindre endringer og oppdateringer som ledd i kvalitetssikring av planforslaget.

Etter høring og offentlig ettersyn har *Regional analyse for Ringerike 2014* fra Telemarksforskning blitt ferdigstilt. Se vedlegg 3. I den endelige versjonen er det tatt inn noen nye kapitler som gjelder utdanning og næring, samt vurderinger knytta til Ringeriksbanen.

Forholdet til overordnede planer

I kapittel 6 i planbeskrivelsen (vedlegg 2) er det beskrevet hvordan forslag til ny samfunnsdel følger opp overordna planer og føringer.

Kommunal planstrategi fastslår at både kommuneplanens samfunnsdel og arealdel skal revideres. Satsingsområder skal være *befolkningsvekst, styrka næringsgrunnlag og effektiv arealdisponering*. Dette er fulgt opp i forslag til samfunnsdel.

Juridiske forhold

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordna styringsdokument. Samfunnsdelen tar stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon, jf. plan- og bygningsloven § 11-2. Samfunnsdelen danner grunnlag for handlingsdelen, årlige budsjett og annet planarbeid. Kommuneplanens arealdel skal følge opp føringene i samfunnsdelen.

Det er kommunestyret selv som skal vedta kommuneplanen, jf. plan- og bygningsloven § 11-15. I gjeldende delegeringsreglement for Ringerike kommune har formannskapet delegert myndighet fra kommunestyret til å *utarbeide kommuneplan m/arealdel og stå for utarbeidelse av kommunedelplaner* (pkt. 2.1.6). Med bakgrunn i dette legges forslag til samfunnsdel fram for formannskapet, som vedtar en innstilling til kommunestyret. Samfunnsdelen kan ikke påklages.

Tidligere behandlinger og vedtak

- Formannskapet vedtok i møte 12.03.2013, sak 31/13, oppstart av revidering av kommuneplanen, samt å legge forslag til planprogram ut til offentlig ettersyn.
- Kommunal planstrategi for perioden 2013-2015 ble vedtatt av kommunestyret 20.06.2013, sak 75/13.
- Felles planprogram for revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel ble fastsatt av kommunestyret 20.06.2013, sak 76/13.
- Kommunestyret vedtok 26.06.2014 sak 85/14 at føringene i rapporten "Ringerike 2020" skal ligge til grunn for revisjon av kommuneplanen, handlingsprogram 2015-2018 og budsjett.

- Forslag til samfunnsdel ble lagt fram for 1. gangsbehandling i formannskapet 02.02.2014 sak 208/14, og det ble fattet følgende vedtak:
 1. *Forslag til kommuneplanens samfunnsdel for Ringerike kommune for perioden 2015-2015 sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn, jf. plan- og bygningsloven § 11-14.*
 2. *Til sluttbehandling av samfunnsdelen skal rådmannen ha gjennomgått og vurdert innkomne høringsuttalelser, og foreslå justeringer ut fra dette.*
 3. *Planarbeid for "Byplan Hønefoss" skal startes opp. Planarbeidet skal ta utgangspunkt i kapittel 5 "Effektiv arealdisponering" i forslag til samfunnsdel.*
 4. *Som en del av planstrategien som skal vedtas i 2016 skal det utarbeides et visjonsprosjekt som tar for seg Ringerike og Hønefoss i 2060.*

I tillegg ble det ved 1. gangsbehandling fremmet flere forslag til konkrete endringer i rådmannens forslag til samfunnsdel. Det ble enighet om at disse skulle tas inn i høringsbrevet (vedlegg 6).

Økonomiske forhold

Kommuneplanen har betydning for kommunens drift og tjenester, både på inntekts- og kostnadssida. Kommuneplanen må derfor ses i sammenheng med kommunens økonomiske handlingsrom. Denne sammenhengingen skal framgå i kommuneplanens handlingsdel. I kapittel 3 i forslag til samfunnsdel er forholdet mellom kommuneplanens vekstmål og kommunens økonomi nærmere omtalt.

Behov for informasjon og høringer

I kapittel 7 i planbeskrivelsen (vedlegg 2) er opplegg for medvirkning i planprosessen beskrevet. I høringsperioden ble det avholdt møte i regionalt planforum, hvor representanter fra fylkesmannen, fylkeskommunen, direktoratet for mineralforvaltning og Ringerike kommune deltok. Referat følger som vedlegg 7.

Alternative løsninger

Dersom det er ønske om å endre noe av innholdet i forslag til samfunnsdel, må dette fremmes som alternative forslag til vedtak.

Rådmannens vurdering

Høringsuttalelser

Rådmannen ønsker å takke for gode og konstruktive innspill til samfunnsdelen. Med bakgrunn i innspillene er det gjort noen justeringer og tillegg i forslag til samfunnsdel.

Rådmannen viser til uttalelser fra lokale politiske partier. Uttalelsene inneholder flere spørsmål og innspill som er av politisk karakter. Rådmannen går ikke inn i politiske diskusjoner, men svarer på spørsmål og gir faglige anbefalinger der det er relevant. De politiske vurderingene overlates til de folkevalgte. Rådmannens vurdering framgår av kommentarer i vedlegg 4.

Slagord – Nærmest det meste

Enkelte av høringsuttalelsene påpeker at et nytt slagord må være offensivt og fokusere på vekst og utvikling. Ett slagord er ikke en visjon som formidler hva vi ønsker å bli, eller har

satt oss som mål å bli en gang i framtida. Ett slagord må gjenspeile det vi er i dag, slik *nærmest det meste* gjør.

Slagordet fokuserer på noen av de verdiene og kvalitetene Ringerike har i dag, og som vi ønsker å bli assosiert med. Slagordet *nærmest det meste* har en tosidig betydning. På den ene siden indikerer det at vi geografisk ligger svært nære viktige ting som storby, flyplasser, fjord og fjell. På den andre siden sier det noe om oss selv ved å indikere at her har vi nærmest det meste, inkludert muligheter og entusiasme. I tillegg viser det en verdi. Vi er ydmyke, rause og jordnære nok til å hevde at vi tross alt ikke har eller er absolutt alt.

Konkretisering

Flere av høringsinnspillene påpeker at samfunnsdelen bør være mer konkret når det gjelder mål og strategier. Rådmannen minner om at samfunnsdelen er en overordna plan og et visjonsdokument, som ikke vil inneholde detaljerte målsettinger for alle områder i kommunen. Konkretisering av mål og strategier vil skje i handlingsprogram, økonomiplan og sektorplaner. Det er gjort et unntak i samfunnsdelen, og dette gjelder mål om befolkningsvekst (40 000 i 2030). Dette begrunnes med at vekstmålet gir sterke føringer for alle sektorer i kommunen (dimensjonering av tjenester og infrastruktur), samt kommuneplanens arealdel som skal følge opp samfunnsdelen.

Vekst i Ringerike – 40 000 i 2030

Samfunnsdelen foreslår vekstmål for Ringerike kommune mot 2030. Dette gir føringer for hvilket befolkningsgrunnlag som skal ligge til grunn for planlegging og utvikling av Ringerike kommune. Rådmannen ser optimistisk på Ringerikes muligheter for vekst, spesielt med bakgrunn i samferdselsprosjektene som nå er nærmere en realisering enn noen gang tidligere. Rådmannen anbefaler derfor å planlegge og legge til rette for en høy vekst over tid. De første åra framover må brukes til å rigge kommunen for å ta i mot en høyere vekst, blant annet med etablering av infrastruktur.

Samtidig må vi være forberedt på ulike nivåer av vekst. Kommunen kan legge til rette for vekst, men vekst styres også av strukturelle forhold og avgjørelser som ikke kommunen har særlig innvirkning på. Rådmannen presiserer at målet om 40 000 innbyggere i 2030 forutsetter en svært høy vekst. Rådmannen mener det er urealistisk å gå høyere.

Samfunnsdelen må ha et ambisiøst vekstmål, men som også er mulig å nå. Rådmannen mener en har klart å balansere dette med foreslått vekstmål. Med bakgrunn i erfaringer fra andre kommuner og en vurdering av hvilken vekst vi kan få hvis vi er knallgode – er dette et svært ambisiøst mål. Denne kommuneplanen skal gjelde for dagens Ringerike kommune, og kan ikke fastslå vekstmål for regionen.

Vekst i regionen

Rådmannen har tidligere sagt at når Ringeriksbanen og E16 er på plass er det *realistisk at Ringeriksregionen skal kunne ta i mot en vekst som vil gi 75 000 innbyggere i regionen* (brev til Jernbaneverket 15.09.14). Dette anslaget gjelder hvilken vekst som er mulig å ta i mot i Ringeriksregionen, definert som kommunene Jevnaker, Hole og Ringerike. Tidsperspektivet her er 2043 som er dimensjonerende år i Jernbaneverkets planer.

I 2011 vurderte Rambøll fortetningspotensial for senterområdene i de tre kommunene i Ringeriksregionen. Til sammen utgjorde dette ca. 8200 boliger, som kan utgjøre ca. 20 000

nye innbyggere. Fortetningspotensialet i Hønefoss sentrum ble vurdert til å være 6300 boliger, som vil kunne romme ca. 15 000 nye innbyggere. Rambøll-rapporten tar kun for seg senterområdene og er basert på en forsiktig fortetting.

Prioriterte områder

I samfunnsdelen er det foreslått å *planlegge for 70 % av befolkningsveksten i Hønefoss-området, og 30 % i de prioriterte lokalsamfunna: Haugsbygd, Heradsbygda, Hallingby, Nes i Ådal, Sokna og Ask/Tyristrand.*

Dette er en oppfølging av sak om livskraftige lokalsamfunn som ble behandla i formannskapet 14.05.2013, sak 56/13. Rådmannen mener dette er en god prioritering, og at det er nødvendig å styre utviklingen for å oppnå effektiv arealdisponering og utvikling av tjenester og infrastruktur.

Ringeriksbanen og E16

Disse store samferdselstiltakene skal gå som statlige reguleringer der prosessen om kommunedelplaner skal kuttes ut. Ringerike må sørge for å samordne de store planprosessene med kommuneplanarbeidene, jf. pbl. § 6-4. I gjeldende arealdel ligger ny jernbane via Åsa inne som framtidig arealformål etter en forutgående kommunedelplanprosess. Denne linja må, etter all sannsynlighet, tas ut av kommuneplanen ved nytt vedtak om endring av banetrase. Dette er det Departementet som har myndighet til, men i føringene som har kommet om Ringeriksbanen så forventer rådmannen at ny endret trase kommer og kommuneplanen vil måtte ta hensyn til dette. Med bakgrunn i dette er det lagt inn i følgende arealstrategi i kapittel 5, pkt. 1q: *I arbeidet med kommuneplanen legger Ringerike kommune til grunn at jernbanealternativet om Åsa vil bli tatt ut av planen og at linje via Helgelandsmoen inn til Hønefoss stasjon er den som skal legges inn i arealdelen ved statlig regulering.*

Samla vurdering

Forslag til samfunnsdel er grundig gjennomarbeida og legger et godt grunnlag for utfordringene Ringerike står ovenfor i åra som kommer. Med bakgrunn i dette anbefaler rådmannen at planen vedtas. Dersom planen vedtas, vil rådmannen sørge for at vedtatt samfunnsdel blir framstilt i tråd med kommunens grafiske profil (publisering på nett og trykt hefte).

Vedlegg

1. Forslag til samfunnsdel, datert 03.03.2015.
2. Planbeskrivelse, datert 03.03.2015.
3. Regional analyse for Ringerike 2014. Telemarksforskning. TF-notat nr. 68/2014.
4. Oppsummering og vurdering av uttalelser
5. *Høringsuttalelser
 - a) *Buskerud fylkeskommune
 - b) *Fylkesmannen i Buskerud
 - c) *Jernbaneverket
 - d) *Statens vegvesen
 - e) *Ringerike Høyre
 - f) *Ringerike Kristelig Folkeparti
 - g) *Ringerike Venstre
 - h) *Ringerike Senterparti

- i) *Ringerike Arbeiderparti
- j) *Ringerike næringsforum
- k) *AKA
- l) *Petersøyas venner
- m) *Hole kommune
- 6. *Høringsbrev datert 10.12.2014
- 7. *Referat fra planforum 13.01.2015

Lenker

[Saksprotokoll fra formannskapets behandling 02.12.2014, sak 208/14](#)

[Saksframlegg til formannskapets behandling 02.12.2014, datert 18.11.2014](#)

[Kommunal planstrategi](#)

[Planprogram](#)

Vedlegg med stjerne og lenker er tilleggsinformasjon og trykkes ikke i papirversjon. De foreligger på Ipad og kommunens internettsider. Kontakt servicetorget ved behov for papirutskrift.

Ringerike kommune, 03.03.2015

Tore Isaksen
rådmann

Enhetsleder miljø- og arealforvaltning: Heidi Skagnæs
Leder areal – og byplankontoret: Grethe Tollefsen
Saksbehandler: Guro Skinnes